

ČASOPIS ZA KULTURU HRVATSKOSRPSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA
IZDAJE HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO
ZAGREB, LIPANJ 1966. GODIŠTE XIII

ZAKLJUČCI

PLENUMA DRUŠTVA KNJIŽEVNIKA HRVATSKE

*o problemima suvremenog jezika hrvatske književnosti, znanosti,
školstva i sredstava masovne komunikacije*

Protivno smjernicama VIII kongresa SKJ i III plenuma CK SKJ, još ima pojedinaca koji neodgovornim istupima prema jeziku hrvatske književnosti i kulture unose pomutnju u široku javnost i podgrijavaju nezdrave odnose među nacijama naše socijalističke zajednice.

Već su dulje vremena u ofenzivi stanoviti javni radnici koji bi htjeli, služeći se različitim metodama i sredstvima, nametnuti cjelokupnom području hrvatskosrpskog jezika jedinstvenu normu i samo jednu terminološku, leksičku, sintaktičku i pravopisnu varijantu.

Slične težnje imaju različito podrijetlo, ali zajednički cilj, suprotan Ustavu SFRJ i neprijateljski duhu našeg društvenog poretka. Zbog toga je, na primjer, i moglo doći do pojave onog monstruoznog *Rečnika*, u kojem ne samo da je zanižan opstanak hrvatskog naroda nego je zatrt svaki trag i svim izvedenicama riječi Hrvat. Mi svesrdno pozdravljamo energično reagiranje srpske napredne javnosti i odgovornih činilaca u SR Srbiji, koje je u tome slučaju bilo posve u skladu s temeljnim načelima našeg društva, ali – na žalost – nisu rijetke slične opačine na širokom području suvremene leksikografije, bibliografije, historiografije, školstva i informacija, javnih službi i općih komunikacija. Sve nam to svjedoči da još nisu zamrle unitarističke težnje koje su prijatna razumijevanju, suradnji i bratstvu naših naroda. Postoje naime uredništva listova i izdavačka poduzeća toliko netrpeljiva da nedopušteno zadiru u tekstove istaknutih kulturnih i političkih radnika, bilo da im nameću riječi, sintaksu i pravopis svojeg jezičnog kruga, bilo da u autoriziranim

tekstovima mijenjaju izvorni govor. A predsjednik Saveza slavističkih društava Jugoslavije – koji se ne može nikako tretirati ni kao neodgovorna ni kao privatna osoba – ide čak tako daleko da povampiruje one definitivno odbačene prijedloge o uvođenju ekavskoga govora u škole na području SR Hrvatske.

Sa svime tim na umu – zabrinuvši se zbog nepoželjnih i nerazumnih istupa koji bi mogli štetiti revolucionarnim tekovinama naroda i narodnosti današnje Jugoslavije – Društvo književnika Hrvatske traži dosljedno poštivanje ustavnih načela o pravu svakog naroda na svoj jezik, podržavajući prijedlog svojeg člana, prof. dra Ljudevita Jonkea, da se o pitanjima književnih jezika i pravopisa u naših naroda ne odlučuje majoritetno na poluznanstvenim skupovima i sastancima, nego jedino u skladu s voljom naroda, a na temelju sporazumom utvrđenog pariteta, o kojem valja da se u SR Hrvatskoj brinu prije svega Matica hrvatska, Hrvatsko filološko društvo, Institut za jezik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Društvo književnika Hrvatske i katedre za hrvatskosrpski jezik na filozofskim fakultetima u Zagrebu i Zadru, u tijesnoj i realističkoj suradnji s odgovarajućim forumima i ustanovama u SR Bosni i Hercegovini, SR Crnoj Gori i SR Srbiji.

Samo potpuna tolerantnost i zajedničko djelovanje u ovoj oblasti narodnog života onemogućit će nesporazume i ispade, te pomoći rješenju otvorenih pitanja u jeziku književnosti, znanosti, školstva, administracije, politike, inozemnih poslova, vojske, novinstva, radija i televizije. Time će se najbolje ojačati skladni odnosi među narodima i narodnostima nove Jugoslavije.

Društvo književnika Hrvatske reagirat će – i u pitanjima jezika – na svaku negativnu i razdornu pojavu (bilo kod vlastitog članstva u SR Hrvatskoj, bilo u kojoj drugoj od naših socijalističkih republika) i duboko je uvjeren da će i ostala književnička udruženja učiniti isto. Sigurni smo da će ove zaključke podržati cjelokupno članstvo književničkih udruženja Jugoslavije i sve naše javno mnijenje.

DRUŠTVO KNJIŽEVNIKA HRVATSKE

REZOLUCIJA ZAGREBAČKOG LINGVISTIČKOG KRUGA

U posljednje se vrijeme sve češće raspravlja o varijantama hrvatskosrpskog književnog jezika i o značenju što ih one imaju za narode naše zajednice.

S tim u vezi kao stručni lingvistički forum smatramo potrebnim da iznesemo svoj stav:

I. Pitanje o postojanju i položaju varijanata hrvatskosrpskog književnog jezika nije samo lingvističko pitanje nego je nužno i političko pitanje koje